

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“
КАТЕДРА ПО ОБЩА, ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА И ГЕНЕТИЧНА
ПСИХОЛОГИЯ
КУРСОВЕ ЗА ПРОДЪЛЖАВАЩО ОБУЧЕНИЕ

ГЛ. АС. Д-Р АНЕТА АТАНАСОВА

ПСИХОЛОГИЧЕСКИ
АСПЕКТИ НА
КЪРМЕНЕТО –
ЧАСТ I

Дистанционен курс

Продължителност:
15 седмици

1. Кърменето – съвременна мултидисциплинарна изследователска област. След продължителен период на изключително ниски стойности на честотата и продължителността на кърменето в западните общества, тази практика на хранене на детето добива все по-голяма популярност отново. Това поставя на дневен ред нова изследователска област, на практика достъпна досега основно чрез антропологични данни за кърменето в традиционни общности.

2. Кърмене и психично здраве на майката. Какви факти съществуват зад шаблона „кърменето е полезно“? За кого е полезно? По какъв начин? Как се отразява кърменето на майката? Съществуват ли взаимовръзки между кърменето и следродилната депресия? Какви са данните за влияние на кърменето върху здравето и психичното благополучие на жената?

3. Кърмене и психично здраве на детето. Разглеждат се налични изследователски данни за влиянието на кърмата и кърменето върху бебето и детето. Очертават се перспективи за бъдещи изследвания в областта.

4. Кърменето в контекста на теорията за привързаността. Разглежда се ролята на кърменето в процеса на взаимоотношенията между майката и детето и формирането на привързаност. Какво е мястото на кърменето в теорията на привързаността?

5. Перспективи за изследвания в областта на кърменето и привързаността. Практиката на кърмене (най-вече практиката на продължително кърмене), не е била норма през последните 60-70 години. Този факт поставя необходимостта да се съберат емпирични данни за съвременната продължително кърмеща майка, нейното дете и развитието на взаимоотношения на привързаност между тях.

6. Практики за хранене на новороденото и малкото дете – рискове от некърменето. Биологичните и инстинктивните процеси, участващи в кърменето, поставят въпроса за това какви са рисковете от пренебрегването и прекратяването на тези нормативни взаимоотношения между майката и бебето.

7. Еволюционна перспектива към кърменето и съвместния нощен сън. Въпросите, свързани с кърменето (честотата на кърмене в първите дни и месеци от живота на бебето) поставят на дневен ред и въпроса за съвместния нощен сън между майката и бебето. Какви са данните в подкрепа на двете конфронтиращи се твърдения и препоръки: „Съвместното спане с бебето е опасно и може да причини неволно неговата смърт.“ и „Съвместният сън между майката и бебето е естествена част от взаимоотношенията в диадата, адекватен на физиологията на съня на кърмачето и необходим за неговото нормално психическо и физическо развитие.“.

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ
“СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”
ФИЛОСОФСКИ ФАКУЛТЕТ

КАТЕДРА ПО ОБЩА, ЕКСПЕРИ-
МЕНТАЛНА И ГЕНЕТИЧНА
ПСИХОЛОГИЯ
България, София 1504
Бул. ЦАР ОСВОБОДИТЕЛ 15

Тел. (02) 9308476; (02) 9308482
Факс (+359-2) 9434447
[http://phls.uni-sofia.bg/article/de-
tails/110#tab152](http://phls.uni-sofia.bg/article/details/110#tab152)

ефекти. Всяка емоционално натоварена тема може да бъде източник на неудовлетворяващи преживявания и специфични трудности. Какви могат да бъдат те и какви са възможните решения?

15. Кърмене и феминизъм. Кърменето като специфичен „женски“ въпрос не може да не засегне идеите за правата на жените и равнопоставеността между половете. Как темата за кърменето се вмести (или не се вмести) в тези идеи?

8. Нагласи и вярвания на майките за кърменето. Какви са нагласите и вярванията на съвременните майки за кърменето и как те повлияват продължителността на кърмене?

9. Обществени нагласи към кърменето. Какви са обществените нагласи към кърменето и как те влияят върху практиките на кърмене? Разглеждат се въпроси, свързани с влиянието на рекламата; интересите на производителите на адаптирани млека и др.

10. Фактори, възпрепятстващи кърменето. Какви са възможните фактори, възпрепятстващи кърменето: медикализацията на раждането и кърменето; загубата на традиционен опит, предаван през поколенията; влияние на негативни обществени и лични нагласи; реални трудности и липса на адекватна помощ и подкрепа и др.

11. Кърмене и работна заетост на жените. Темата засяга въпроса за мястото на кърменето в живота на съвременната работеща жена: къде се разминават и как се съвместяват майчинството и кариерата.

12. Кърмене и медицинските специалисти. Разглеждат се последиците от традиционното разбиране в нашето съвремие, че кърменето е въпрос на медицинска компетентност. Коментира се ролята на съвременните здравни работници в контекста на препоръките на Световната здравна организация, свързани с кърменето.

13. Кърменето в контекста на различни родителски практики. Родителството днес е въпрос за разнообразни компетентности, обект на огромни социални и лични очаквания и обект на многобройни професионални препоръки и критики. Коментират се практиките за отглеждане и грижа за децата (кърменето като аспект на тази грижа) и от гледна точка на еволюционната перспектива.

14. Свидетелства срещу кърменето: трудности, неудовлетворяващи преживявания и проблеми, свързани с кърменето и неговите

Основна литература

Атанасова, А. (2011). Нагласи и вярвания на майките за кърменето. Доклад за VI конгрес по психология, София, 18-20.XI., *Българско списание по психология*, 3-4, 778-785.

Атанасова, А. (2011). Кърменето и отбиването – изследвания, нагласи и практики. *Годишник на СУ “Св. Кл. Охридски”*, ФФ, кн. - Психология, Том 103, С.

Giles, F. (2003). *Fresh Milk. The Secret Life of Breast.*

Narvaez, D., J. Panksepp, A. Schore & T. Gleason (Eds.). (2013). *Evolution, Early Experience and Human Development. From Research to Practice and Policy.*

Sinnott, A. (2010). *Breastfeeding Older Children.* London: Free Association Books.

Допълнителна литература

Allam, M. et al. (2010). Long-lasting memory for an odor acquired at the mother’s breast. *Developmental Science*. 13:6, 849-863. DOI: 10.1111/j.1467-7687.2009.00941.x

Avery, A. et al. (2005). Confident Commitment Is a Key Factor for Sustained Breastfeeding. *Birth*, 36:2, June, 141-148.

Blum, L. (1993). Mother, babies, and breastfeeding in late capitalist America: The shifting contexts of feminist theory, *Feminist Studies*, Summer.

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ
“СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”
ФИЛОСОФСКИ ФАКУЛТЕТ

КАТЕДРА ПО ОБЩА, ЕКСПЕРИ-
МЕНТАЛНА И ГЕНЕТИЧНА
ПСИХОЛОГИЯ
България, София 1504
Бул. ЦАР ОСВОБОДИТЕЛ 15

Тел. (02) 9308476; (02) 9308482
Факс (+359-2) 9434447
[http://phls.uni-sofia.bg/article/de-
tails/110#tab152](http://phls.uni-sofia.bg/article/details/110#tab152)

- Liamputtong, P. (Ed.) (2011). *Infant Feeding Practices: A Cross-Cultural Perspective*. Springer. DOI 10.1007/978-1-4419-6873-9
- Manz, F., Martin, A., Haschke, F. (1999). The mother-infant relationship: Who controls breastfeeding frequency? *The Lancet*, Apr 3.
- Narvaez, D. (2010). The emotional foundations of high moral intelligence. In B. Latzko & T. Malti (Eds.), *Children's moral emotions and moral cognition: Developmental and educational perspectives*. *New Directions for Child and Adolescent Development*, 129, 77-94. San Francisco: Jossey-Bass.
- O'Brien, M. (2007). "I Think I Can"; Exploring the Influence of Psychological Factors on Breastfeeding Duration. A Dissertation. University of Southern Queensland.
- Oddy, W. et al. (2009). The Long-Term Effects of Breastfeeding on Child and Adolescent Mental Health: A Pregnancy Cohort Study Followed for 14 Years. *The Journal of Pediatrics*. www.jpers.com.
- Quinlan, R., Quinlan, M. (2007). Parenting and Cultures of Risk: A Comparative Analysis of Infidelity, Aggression, and Witchcraft. *American Anthropologist*, March.
- Quinlan, R., Quinlan, M. (2008). Human Lactation, Pair-bonds, and Alloparent. A Cross-Cultural Analysis. *Human Nature*, 19:87-102.
- Roe, B., Whittington, L., Fein, S., Teisl, M. (1999). Is there competition between breast-feeding and maternal employment? *Demography*, 36:2, May.
- Savage, S., Reilly, J., Edwards, C., Durnan, J. (1998). Weaning practice in the Glasgow longitudinal infant growth study, *Archives of Disease in Childhood*, August; 79, 2.
- Sellen, D., Smail, D. (2001). Relationship between Subsistence and Age of Weaning in "Preindustrial" Societies, *Human Nature*, 12:1.
- Scott, J. (2011). Attitudes and Breastfeeding. In: *Infant Feeding Practices. A Cross-Cultural Perspective*. Prance Liamputtong (ed.), Springer. doi 10.1007/978-1-4419-6873-9
- Brynder, L. (2005). Breastfeeding and Health Professionals in Britain, New Zealand and the United States, 1900-1970, *Medical History*, April.
- Dermer, A. (2001). A Well-Kept Secret. Breastfeeding's Benefits to Mothers. *New Beginnings*, Vol. 18, No. 4, July-August, 124-127.
- Deshpande, W. (2008). Exclusive breastfeeding for the first six months, *Community Practitioner*, May; 81; 5.
- Dettwyler, K. (1995). A Time to Wean: The Hominid Blueprint for Natural Age of Weaning in Modern Human Populations. In: *Biocultural Perspectives*. P. Stuart-Macadam, K. Dettwyler (eds.), NY: Walter de Gruyter.
- Dillaway, H., Douma, M. (2004). Are Pediatric Officers "Supportive" of Breastfeeding? Discrepancies between Mothers' and Health Professionals' Reports, *Clinical Pediatrics*; Jun, 43,5.
- Dobson, B., Murtaugh, M. (2001). Position of the American Dietetic Association: Breaking the barriers to breastfeeding, *American Dietetic Association. Journal of the American Dietetic Association*; Oct.
- Etelson, E. (2007). Sharing Space: Do Real Feminists Attachment Parent? *Journal of Prenatal and Perinatal Psychology and Health*, 21:4.
- Fouts, H. (2004). Social and Emotional Contexts of Weaning among Bofi Farmers and Foragers, *Ethnology*, Winter; 43;1.
- Giles, F. (2003). *Fresh Milk. The Secret Life of Breasts*. NY: Simon & Schuster.
- Gribble, K. (2009). 'As good as chocolate' and 'better than ice cream': how toddler, and older, breastfeeders experience breastfeeding. *Early Child Development and Care*, Vol. 179, No. 8, December, 1067-1082.
- Kawasaki, M. (2005). *Mothering with Breastfeeding and Maternal Care*. Lincoln, NE: iUniverse.
- Lee, E. (2008). Living with risk in the age of 'intensive motherhood': Maternal identity and infant feeding. *Health, Risk & Society*. Vol. 10, No. 5, October, 467-477.

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ
“СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”
ФИЛОСОФСКИ ФАКУЛТЕТ

КАТЕДРА ПО ОБЩА, ЕКСПЕРИ-
МЕНТАЛНА И ГЕНЕТИЧНА
ПСИХОЛОГИЯ
България, София 1504
Бул. ЦАР ОСВОБОДИТЕЛ 15

Тел. (02) 9308476; (02) 9308482
Факс (+359-2) 9434447
[http://phls.uni-sofia.bg/article/de-
tails/110#tab152](http://phls.uni-sofia.bg/article/details/110#tab152)

Stolzer, J., Syed Afzal Hussain (2006). Women, Physicians, and Breastfeeding Advise: A Regional Analysis, *Ethics & Medicine*, 22:3, Fall.

Stuart-Macadam, P. (1995). Biocultural Perspectives on Breastfeeding. In: *Biocultural Perspectives*. P. Stuart-Macadam, K. Dettwyler (eds.), NY: Walter de Gruyter.

Sweet, L., Power, C. (2009). Family Law as a determinant of child health and welfare: Shared parenting, breastfeeding and the best interests of the child. *Health Sociology Review*, 18:1.

Van der Berg, M., Ball, H. (2008). Practices, advice and support regarding prolonged breastfeeding: a descriptive study from Sri Lanka. *Journal of Reproductive and Infant Psychology*, Vol. 26, No. 3, August, 229-243.

Villalpando, S., Hamosh, M. (1998). Early and Late Effects of Breast-Feeding: Does Breast-Feeding Really Matter? *Neonatology*, August.

Yngve, A., Sjöström, M. (2001). Breastfeeding determinants and suggested framework for action in Europe, *Public Health Nutrition*: 4:2B.

Yovsi, R., Keller, H. (2003). Breastfeeding: An Adaptive Process. *Ethos*, Vol. 31, No. 2, Theme Issue: The Cultural Construction of Childhood, 147-171.

ЗА ЗАПИСВАНЕ:

Анелия Георгиева
инспектор Продължаващо обучение
телефон:
(02) 9308 351; (02) 987 10 46
имейл: amgeorgiev@phls.uni-sofia.bg

ЗА ВЪПРОСИ ЗА КУРСА:

гл.ас. д-р Анета Атанасова
телефон: (02) 9308 476
имейл: anetapa@phls.uni-sofia.bg
any.atanasova@gmail.com